

FRAN ČRNAGOJ:

Naš petelin.

Lmelj smo petelina. No, to ni vendar nič posebnega, si mislite; saj petelina imajo vendar skoraj pri vsaki hiši.

Da, da — to je že res! Toda med petelinom in petelinom je taka razlika, kakor je razlika med figovcem in junakom.

No — le počakajte, da vam ga opišem!

Naš petelin je imel sicer tudi samo dve nogi in dve perutnici — pa tudi samo en kljun, a bil je vendar petelin nad petelini.

Gospodaril je nad dvajsetimi kokošmi, pa je bil vsem enako skrben gospodar. Prepirov med njimi ni trpel in je takoj napravil red, ako sta se sporekli in spopadli dve izmed njih. Ves srdit pa je bil na psa in na mačka, ki sta se štulila med kokoši, ko so bile pri kosilu, ki je dišalo tudi njima. Takoj jih je pognal v beg.

Najrajši je postajal na gnojnem kupu in se oziral z enim očesom na levo, z drugim na desno ter gledal, če ne preti nevarnost njegovi družmi. Ako je opazil le kaj sumljivega, se je takoj oglasil njegov „krrr“ — in že so dvignile vse kokoši glave. Ako se je tisti glas ponovil — in celo močnejše, takrat so že vse bežale v razna skrivišča. Samo on je ostal pogumno na mestu in je bežal samo, kadar je opazil jastreba v zraku. Takrat je padlo tudi njemu srce v hlače.

Naš petelin ni bil pijanec, ne kadilec in še sladkosnedež ne. Ko je našel v travi črviča ali hroščka, ni ga pojedel sam — ne — ampak klical je na vse pretege: „Le vkèp — kèp — kèp!“

In letelo je vse vkup, kakor da je najdeno celo tele!

Prav posebno je šel na roko kokošim — jarcam, ki so imele znesti prvič jajce. Same niso vedele, kam bi se dele in kam skrile in polčžile svoje jajce.

Pa jih je vodil on po vseh kotih in koncih.

„Ko—ko—ko vidiš tu-le v tem-le kotičku bo čisto pripravno“, je govoril jarci in ji kazal, kako naj sede in stori, da se napravi primerno gnezdo.

„Hm — bi že bilo — pa preveč na očitem je,“ mu odvrne jarca.

„Tako, tako? Pa pojdiva tja-le pod skedenj! — Vidiš — vidiš — tu-le pa te ne vidi kar vsak!“ pravi petelin.

„Hm — res je — a tu pa najde moje gnezdo dehor, ki vem, da preži že zdaj-le v kakem kotu in poslušaj najin pogovor — pa mi ukrade jajce iz gnezda, ko bo še gorko.“

„No, no — pa zletiva tja-le na svisli,“ in že se požene, da pride na omenjeni kraj. Pa ne gre — previsoko je.

Preiščeta še drvarnico, in jarca, ki se ji je že mudilo, da položi svoje jajce, sede v pripraven kotiček in umolkne.

Pa tudi petelin umolkne, od gnezda pa se oddalji samo dva — tri korake in mirno pričakuje važnega trenutka, da zagleda jajce beli dan.

„Kokodajs!“ se oglasi po dolgem čakanju končno jarca in „kokodajs — kokodajs!“ se oglasi zmagoslavno petelin in „kokodajs — kokodajs — kokodajs!“ se oglašajo po vrsti vse kure na dvorišču — in vselega kokodakanja noče biti ne konca ne kraja.

Gospodinja v kuhinji pa se smeje srce, ko sliši to kurje kričanje in si misli: „No, danes pa bo jajc — poln pehar jih bo!“

Pa pohiti na dvorišče in pregleda vsa gnezda in najde končno v drvarnici prvenčka, ki je droben, kakor more biti le prvo jarčino jajce.

„No, to-le jajčece pa pač ni bilo vredno tolikega vpitja! — Pa kaj — saj ljudje tudi nismo dosti drugačni! Časih vpijemo in vriskamo za prazen nič, ki ni vreden še takega-le jajčeca ne!“

Naš petelin pa je postal sčasoma vendarle preoblasten in premočen. Da se je pognal vselej v služkinjo in ji skočil na hrbet, kjer jo je zagledal, ni bilo nič čudnega — saj mu je ona dan za dnem odnašala piške in petelinčke in celo stare kokoši, da jih ni nikdar več videl — in je opazil celo na svoje oči, kako je vztrepetala pod njenim nožem uboga žival, ki ji je odtekla kri!

Zato pa je naš petelin sovražil služkinjo, kakor morem sovražiti samo trinoga! In to sovraštvo je prenesel celo name, ki sem delil vendar perutnini vsakdanjo hrano! Dosti je bilo, da sem pomagal služkinji tuintam ujeti kako pišče, zato je imel tudi mene „na piki“ in zato se je zakadil tudi vame, kakor hitro me je ugledal. Nič ni pomagalo, da sem ga nekolikokrat pograbil za vrat in ga stresel in neusmiljeno treščil ob tla, da mu pokažem, kdo od naju je močnejši — vse zaman! Komaj je stal na nogah — že se je zopet zapodil vame!

Z orožjem v roki — s palico ali motiko — sem moral hoditi mimo nje, da sem se ga branil! Nekoč me je nenadoma napadel od zadaj in me brcnil ob gleženj noge tako, da sem nekaj ur še potem kar očito šepal!

Tega mi je bilo pa dovolj! Da bi si pred petelinom ne bil svest življenja — ne, ne — tega pa ne! Mera je bila polna — in prisegel sem mu smrt!

V nedeljo potem pa je ležal naš petelin pred menoj na krožniku — in takrat sem ga brcal jaz z nožem in vilicami, ne da bi se mogel braniti pred menoj!

ANDREJ RAPE:

Našel sem te, domovina . . .

Domovina, iskal sem te, a moje oči so bile slepe: nisem te našel.

Po blatnih cestah sem te pregnanec iskal, po pojočem tvojem polju, a tebe ni bilo. V skrivnostne tvoje grudi sem prodril, iskal te v čarobnem tvojem podzemeljskem kraljestvu, pa našel te nisem. Premotril sem tvoje tihe gaje, cvetoče poljane, nebotične višave, šumeče gozde; iskal sem te po bajnih tvojih vrtovih, po belih zidanicah, pa te nisem našel. V bratih svojih sem te iskal, domovina, ker so bile moje oči obrnjene k tlom, niso se ozrle na Kalvarijo, kjer si visela, pribita na križ, domovina! In našel te nisem . . .

Pa sem bolan legel v posteljo. Matji mi je stregla. V njenih očeh se je tuintam zaiskrilo kakor odsev sreče, ki je daleč, daleč vstran od moje poti, kjer sem te iskal.

Stopil bi bil rad na drugo pot, ki so mi jo tuintam pokazale materine oči v svetli obžarjenosti, pa moj korak ni mogel s poti, ki sem hodil po njej. Videl sem te tuintam, domovina, v pričakovanju na materinem obrazu, v sijaju njenih oči, videl sem te v njenih solzah, čul v njenih pritajenih vzdihih, a našel te nisem, ker se nisem ozrl na Kalvarijo, kjer je stal in še stoji tvoj križ.

„Oglasila se bo nekoč, čul bom njen glas in takrat jo najdem,“ sem tuintam pomislil. Pa oglasila se nisi in nisem te našel, ker si molče in dostojanstveno trpela na svoji Kalvariji, jaz pa sem pričakoval stoka, glasnega krika tvojega. In nisem te našel.